

**Ansøgningskema:
Afprøvning af gruppeforløb for børn, der har været udsat for
seksuelle overgreb
§ 15.16.01.40**

Ansøgning sendes til: gruppebehandling@servicestyrelsen.dk

Eller pr. post til: Edisonsvej 18, 1. sal, 5000 Odense C, Att.: Anne Melchior Hansen

Ansøgningsfrist fredag den 9. oktober 2009

GENERELLE OPLYSNINGER

A	Projektets/aktivitetens titel: Projekt Lysning – gruppebehandling af seksuelt overgrebne børn og unge																																						
B	I hvilken kommune har projektet postadresse i? Københavns Kommune																																						
C	Ansøgerkommune: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="width: 20%;">Kommunens navn</td> <td>Københavns Kommunes Socialforvaltning</td> </tr> <tr> <td>Kommunenummer</td> <td>101</td> </tr> <tr> <td>Gadenavn, nr.</td> <td>Bernstorffsgade 17</td> </tr> <tr> <td>Postnr. & By</td> <td>1592 København V</td> </tr> <tr> <td>Telefonnummer</td> <td>33173317</td> </tr> <tr> <td>e-mail:</td> <td>sof@sof.kk.dk</td> </tr> </table> Ansøgers identifikation: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td colspan="8" style="text-align: center;">CVR-nummer:</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">6</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">9</td> <td style="text-align: center;">4</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">2</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <tr> <td style="width: 20%;">Navn på kontaktperson</td> <td>Mads Vestergaard</td> </tr> <tr> <td>Gadenavn, nr.</td> <td>Bernstorffsgade 17</td> </tr> <tr> <td>Postnr. & By</td> <td>1592 København V</td> </tr> <tr> <td>Telefonnummer</td> <td>33173704</td> </tr> <tr> <td>e-mail:</td> <td>mv84@sof.kk.dk</td> </tr> </table>	Kommunens navn	Københavns Kommunes Socialforvaltning	Kommunenummer	101	Gadenavn, nr.	Bernstorffsgade 17	Postnr. & By	1592 København V	Telefonnummer	33173317	e-mail:	sof@sof.kk.dk	CVR-nummer:								6	4	9	4	2	2	1	2	Navn på kontaktperson	Mads Vestergaard	Gadenavn, nr.	Bernstorffsgade 17	Postnr. & By	1592 København V	Telefonnummer	33173704	e-mail:	mv84@sof.kk.dk
Kommunens navn	Københavns Kommunes Socialforvaltning																																						
Kommunenummer	101																																						
Gadenavn, nr.	Bernstorffsgade 17																																						
Postnr. & By	1592 København V																																						
Telefonnummer	33173317																																						
e-mail:	sof@sof.kk.dk																																						
CVR-nummer:																																							
6	4	9	4	2	2	1	2																																
Navn på kontaktperson	Mads Vestergaard																																						
Gadenavn, nr.	Bernstorffsgade 17																																						
Postnr. & By	1592 København V																																						
Telefonnummer	33173704																																						
e-mail:	mv84@sof.kk.dk																																						
D	Tilskudsansvarliges* underskrift: Undertegnede forpligter sig til at ville overholde betingelserne for et eventuelt tilskud. <div style="display: flex; justify-content: space-between; align-items: flex-start;"> <div style="text-align: center;"> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 100%;">Dato</td> </tr> </table> </div> <div style="text-align: center;"> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 100%;">Underskrift</td> </tr> </table> </div> <div style="text-align: center;"> Ane K. Christensen <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 100%;">Tilskudsansvarliges navn - maskinskrevet eller blokbogstaver</td> </tr> </table> </div> </div> <p>*En tilskudsansvarlig defineres her som den person, der har det fulde økonomiske og retlige ansvar for projektet, der gives tilskud til.</p>	Dato	Underskrift	Tilskudsansvarliges navn - maskinskrevet eller blokbogstaver																																			
Dato																																							
Underskrift																																							
Tilskudsansvarliges navn - maskinskrevet eller blokbogstaver																																							
E	Hvilket beløb søges der om fra puljen? Udfyldes kun for perioder i overensstemmelse med projektperioden. Se afsnit 6 om projektperiode i vejledningen.																																						

Projektår*	Fra			Til			Beløb i kr.
	Dag	Md.	År	Dag	Md.	År	
1	01	11	2009	31	12	2009	180.000
2	01	01	2010	31	12	2010	1.395.000
3	01	01	2011	31	12	2011	1.375.000
4	01	01	2012	31	12	2012	1.345.000
I alt							4.295.000

Specificeret budget udfyldes under punkt 12 i ansøgningskemaet.

PROJEKTOPLYSNINGER

0 Resumé: Skriv et kort resumé af jeres projekt.

I henholdsvis Sct. Stefans Rådgivningscenter og Ungdomsklinikken iværksættes gruppebehandlingsforløb for børn og unge i alderen 6-18 år, som har været udsat for seksuelle overgreb. Både hjemmeboende og anbragte børn kan deltage. Grupperne varetages af erfarne psykologer med kendskab til målgruppen.

Der forventes afholdt 4-6 lukkede gruppeforløb årligt i projektperioden afhængig af populationens størrelse og sammensætning - altså i alt 12-18 gruppebehandlingsforløb. Den enkelte gruppe forventes at have gennemsnitligt 6 deltagere, hvorfor i alt 72-108 børn og unge forventes at deltage i projektet, ligesom deltagernes forældre vil blive inddraget i visitationssamtaler, tilbagemeldingssamtaler og i visse tilfælde i egentlige behandlingsforløb.

Gruppebehandlingen vil være tilrettelagt ud fra deltagernes specifikke vanskeligheder, forudsætninger og udviklingsniveau, og hviler på et solidt teoretisk fundament af relevante udviklings- og tilknytningsteorier, og hvor socialkonstruktivistiske interventionsmetoder (systemiske og narrative metoder), samt psykodynamiske og psykoedukative elementer er metodisk centrale.

Det enkelte gruppeforløb varetages af 2 psykologer, og består for Sct. Stefans Rådgivningscenter vedkommende af 8 x 2,5 timers gruppebehandling (for aldersgruppen 6-13 år). I Ungdomsklinikken vil gruppeforløbene bestå af 12 x 2 timers behandling (for aldersgruppen 14-18 år).

Den faglige ledelse og behandlingsansvaret varetages af lederen af Sct. Stefans Rådgivningscenter, mens den løbende koordinering af projektet varetages af en koordinatorgruppe. Denne består af én administrativ koordinator placeret i Mål- og Rammekontoret for børn og familier med ansvar for bl.a. økonomistyring og registrering af den samlede population af seksuelt overgrebne børn og unge, samt 2 faglige koordinatører, som koordinerer behandlingsindsatsen, visitationen og den løbende faglige profilering af projektet.

Projektets deltagere henvises via sagsbehandler til de respektive faglige koordinatører, og den endelige visitation sker ved 1-3 visitationssamtaler varetaget af behandlerteamet. Ved visitationssamtalerne deltager både barnet/den unge samt forældre/plejeforældre/kontaktpædagoger.

Gruppebehandlingen afsluttes med en tilbagemelding til den enkelte deltagende familie og den henvisende sagsbehandler, hvor effekten af behandlingen drøftes, og evt. yderligere behandlingsbehov anbefales og diskuteres.

Det tilstræbes, at i alt 6-8 behandlere fra Sct. Stefans Rådgivningscenter og Ungdomsklinikken deltager i projektet, hvilket vil skabe et robust fagligt fællesskab omkring gruppebehandlingen og sikre den organisatoriske læring og forankring af projektets erfaringer. Som led i disse bestræbelser vil behandlerne modtage fælles supervision på tværs af de to behandlingssteder.

For at understøtte den organisatoriske læring, vil Københavns Kommune indgå i et aktivt samarbejde med evaluator, mhp. at integrere projektet med det generelle arbejde med effektmåling i på børne-unge området i Socialforvaltningen.

1 Projektets formål: Beskriv kort, hvordan projektets formål relaterer sig til det overordnede formål med

	<p>initiativet ang. gruppebehandling af børn og unge, der har været udsat for seksuelle overgreb. Se afsnit 2 "Puljens formål" i vejledningen.</p> <p>Projektet vil systematisk afprøve gruppebehandling som tilbud til seksuelt overgrebne børn i alderen 6-18 år. Socialforvaltningen har mange og gode erfaringer med forskellige behandlingstilbud til seksuelt overgrebne børn, men gruppebehandling har kun i begrænset omfang været afprøvet i Københavns Kommune, og har ikke tidligere været genstand for systematisk evaluering.</p> <p>Endvidere har der ikke tidligere været foretaget en systematisk registrering og afdækning af projektets målgruppe. Det forventes derfor, at projektet vil bidrage med væsentlig ny viden både om målgruppens omfang og sammensætning.</p> <p>De involverede behandlere er tilknyttet de eksisterende behandlerteams i Sct. Stefans Rådgivningscenter og Ungdomsklinikken, hvor det forventes at gruppebehandling vil blive etableret som permanent tilbud til målgruppen, såfremt effekten er tilfredsstillende.</p> <p>Projektet vil indgå i Socialforvaltningens systematiske arbejde med effektbaseret styring og læring, som er et centralt indsatsområde i forvaltningens strategi på børne- og ungeområdet. Forvaltningen har en væsentlig kapacitet til at gennemføre monitorering og evaluering, og kan indgå i et kvalificeret samarbejde med evaluator. Overordnet set vil projektet være en del af af Socialforvaltningens fortsatte bestræbelser på at levere virkningsfulde, evidensbaserede tilbud til byens udsatte børn og unge.</p>
2	<p>Projektets målgruppe: Beskriv kort og præcist de personer, der er omfattet af projektet. Se afsnit 3 "Projektets målgruppe" i vejledningen.</p> <p>Projektet henvender sig til børn og unge i alderen 6-18 år, som har været udsat for seksuelle krænkelser. Krænkelserne skal have et omfang, så de har resulteret i psykiske traumer hos de overgrebne. Overgrebene kan være begået både af jævnaldrende og ældre krænkerer.</p> <p>Kendetegnende for projektets deltagere, vil typisk være nogle af nedenstående elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lavt selvværd • Udtalte følelser af skam og skyld • Ambivalente og konfliktfyldte følelser i relation til krænkeren • PTSD lignende symptomer (flash backs, forringet koncentration, generel forøget alarmberedskab, søvnproblemer) • Grænseoverskridende adfærd – herunder seksualiserende adfærd • Tiltagende social marginalisering i relation til uddannelse, familie og kammerater samt uddannelse • Risiko for at udvikle misbrug, selvskadende adfærd samt spiseforstyrrelser <p>Både hjemmeboende og anbragte børn/unge kan deltage.</p>
3	<p>Opsporingsproces: Beskriv hvordan målgruppen, der skal deltage i projektet, opspores. Se afsnit 3 "Projektets målgruppe" og afsnit 7 "Kriterier for fordeling af støtte" i vejledningen.</p> <p>Opsporingsprocessen inddeles i to faser; <i>den indledende opsporing</i> og <i>den løbende opsporing</i>.</p> <p>Den indledende opsporing</p> <p>Den administrative koordinator er projektleder på opsporing og afdækning af populationen. Dette sker i samarbejde med de faglige koordinatore. Som udgangspunkt vil der blive fokuseret på de sager, der allerede findes i Københavns Kommunes Socialforvaltning, og som er registreret i byens 9 børnefamilieteam og hos Handicapcenter København.</p> <p>Der vil blive afholdt informations- og dialogmøder med sagsbehandlerne, og de vil blive bedt om at gennemgå deres sager, og udfylde et elektronisk "stamkort" for hvert barn / hver ung der har været udsat for en seksuel krænkelse. Udformningen af "stamkort-spørgsmålene" vil blive udarbejdet i dialog med evaluator, men som udgangspunkt kunne sagsbehandlerne blive bedt om at besvare spørgsmål som:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) Alder, køn, bopæl, CPR b) Anbragt / hjemmeboende c) Er der tale om mistanke om overgreb / anmeldt overgreb / domfældelse for overgreb d) Krænkelserens karakter e) Barnets / den unges relation til krænkeren f) Tidspunkt for – / og varighed af krænkelseren g) Tidligere foranstaltninger hos Socialforvaltningen vedr. barnet / den unge, herunder behandling <p>Alle sager vil blive gennemgået og eventuelle krænkede børn bliver registreret – uanset hvornår overgrebet</p>

har fundet sted. Registreringerne vil indgå i en database, der i henhold til gældende lovgivning på området vil blive etableret centralt i Socialforvaltningens Mål- og rammekontor for børn og familier. Når denne første registrering er foretaget, vil databasen blive valideret og evt. suppleret ved gennemgang af de behandlingssager, der er hos hhv. Sct. Stefans Rådgivningscenter, Ungdomsklinikken og ved henvendelse til døgninstitutioner og plejefamilier.

Denne del af opsporingen vil foregå inden de første grupper sættes i gang, og databasen vil danne udgangspunkt for sammensætningen af og visitationen til grupperne.

Den løbende opsporing

De enkelte sagsbehandlere er i hele projektperioden ansvarlige for at identificere potentielle klienter i målgruppen og kontakte projektets faglige koordinatore, som er ansvarlig for løbende at registrere relevante klientoplysninger i den centrale database.

Databasen vil således gennem hele projektet være et centralt redskab til overblik over populationen, til sammensætning af grupper. Databasen vil samtidig blive stillet til rådighed for evaluator, der på den måde vil få nem adgang til relevant data om populationen og behandlingen samlet på ét sted.

De faglige koordinatore vil lave en målrettet oplysningsindsats om tilbuddet rettet mod relevante professionelle i Socialforvaltningens rådgivende og forebyggende institutioner og i Børne- og Ungeforvaltningen (fx PPR). Dette forventes at øge antallet af henvendelser og efterfølgende registreringer, hvorved andelen af ikke-registrerede krænkede børn / unge mindskes.

Nabokommuner vil blive tilbudt evt. fripladser, men vil ikke blive involveret i den indledende opsporings – og registreringsproces; idet det forventes, at Københavns Kommunes ca. 50.000 6-18 årige vil udgøre en tilstrækkelig population til sammensætning og afprøvning af grupper i hele aldersgruppen.

4 Visitationsproces: Beskriv hvordan målgruppen visiteres til projektet. Se afsnit 3 "**Projektets målgruppe**" og afsnit 7 "**Kriterier for fordeling af støtte**" i vejledningen.

Deltagerne henvises af barnets sagsbehandler til den faglige koordinator. Afhængig af barnets alder henvises enten til Sct. Stefans Rådgivningscenter (6-13 år) eller Ungdomsklinikken (14-18 år).

Herefter inviteres familien til 1-3 visiterende samtaler i behandlerteamet, hvor det vurderes, hvorvidt gruppebehandling er velegnet.

Ved visitation lægges vægt på følgende generelle forhold

- Motivation hos barnet/ den unge og forældrene for deltagelse i projektet.
- Forudgående og/eller simultan inddragelse af barnets/den unges netværk og familie. Dette er særligt væsentligt jo yngre det overgrebne barn er.
- Fravær af akut krise hos barnet/den unge. Det tilstræbes, at de / det seksuelle overgreb er ophørt minimum 6 mdr. inden gruppebehandlingen iværksættes. Mere akutte kriser henvises til anden behandling.
- Evt. politiefterforskning af overgrebet skal være afsluttet

Endvidere skal deltagerne opfylde nedenstående kriterier

- Normal begavelse
- En vis evne til empati og mentalisering
- En vis evne til at kunne sidde stille, samtale og lytte i op til 60 minutter ad gangen.

Ved visitationen opereres endvidere med følgende eksklusionskriterier

- Udtalt seksuelt krænkende adfærd
- Voldsom udadrettet aggression
- Massivt misbrug af euforiserende stoffer
- Psykiatriske lidelser

På baggrund af en dialog med evaluator, vil der i forbindelse med visitationen der blive foretaget en nulpunktsmåling af det enkelte barn.

5 Gruppestruktur: Beskriv hvordan gruppebehandlingen tænkes struktureret i forhold til aldersgrupper, gruppestørrelse, varighed af gruppeforløb, antal gruppeforløb der søges gennemført (herunder antallet af børn og unge der forventes at blive omfattet af gruppeforløbene), evt. inddragelse af forældre og fagpersoner etc. Se afsnit 7 "**Kriterier for fordeling af støtte**" i vejledningen.

	<p>Det enkelte gruppeforløb forventes at bestå af 8 sessioner á 2,5 timer (Sct. Stefans Rådgivningscenter) eller 12 sessioner á 2 timer (Ungdomsklinikken).</p> <p>Grupper med yngre deltagere vil, afhængig af børnenes udviklingsalder og koncentrationsformåen, muligvis operere med kortere sessioner – eksempelvis 1,5 timer. Grupperne vil som udgangspunkt mødes ugentligt.</p> <p>Den enkelte gruppe vil bestå af 5-8 deltagere, samt 2 ansvarlige psykologer. Grupperne er lukkede – dvs. uden løbende udskiftning, hvilket forventes at optimere trygheden i gruppen.</p> <p>Det forventes, at projektet vil indeholde 4-6 grupper pr. år – altså 12-18 grupper i projektperioden. Dette betyder, at ca. 72-108 børn og unge forventes at kunne tilbydes gruppebehandling i projektperioden.</p> <p>Inden det enkelte barn kan tilbydes gruppebehandling, skal familien deltage i 1-3 visiterende samtaler med de ansvarlige behandlere, hvor barnets / familiens behandlingsbehov vurderes.</p> <p>Generelt vil de behandlende psykologer lægge vægt på, at forældrene inddrages, idet det er en generel behandlingserfaring, at børnenes livssituation bedst forbedres, ved en aktiv involvering af forældrene. Projektets gruppebehandling vil således indgå som element i en generel behandlingsstrategi, hvor familiens samlede behandlingsbehov tilgodeses. Jo yngre barnet er, desto vigtigere er inddragelse af familien.</p> <p>Ved afslutning af den enkelte deltagers behandling, vil behandlerteamet efter behov mødes med familien samt henvise. På mødet beskrives behandlingens effekt, ligesom evt. supplerende behandlingsbehov diskuteres.</p> <p>Sct. Stefans Rådgivningscenter og Ungdomsklinikken råder over i alt 16 psykologer af begge køn med bred behandlingserfaring indenfor målgruppen og omfattende efteruddannelse indenfor systemisk/narrativ, kognitiv og psykodynamisk psykoterapi. Alle involverede psykologer er autoriserede og flertallet er specialister i psykoterapi eller børnepsykologi. Den samlede behandlerressource betyder, at de konkrete grupper kan sammensættes meget fleksibelt i overensstemmelse med behov og forudsætninger hos deltagerne.</p> <p>Generelt vil grupperne blive sammensat med henblik på at skabe mest mulig homogenitet, idet den enkelte deltager da vil opleve bedst mulighed for spejling og normalisering.</p> <p>Væsentlige parametre for sammensætning af grupperne vil være køn, relation til krænker, alder, overgrebs omfang og intensitet, samt hvorvidt deltageren er hjemmeboende eller anbragt.</p> <p>Det forventes, at følgende gruppekonstellationer vil blive afprøvet i projektperioden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Familiegrupper for børn under 8 år. • Pigegruppe (8-11 år) • Pigegruppe (11-13 år) • Pigegruppe (14-15 år) • Pigegruppe (16-18 år) • Drengegruppe. Da denne del af populationen er mindre end pigegruppen, er det vanskeligt at forudse alderssammensætningen. Dog vil det tilstræbes, at der maksimalt er 3 års forskel på gruppens deltagere. • Pigegruppe (anbragte børn) • Drengegruppe (anbragte børn) • Samme-krænker gruppe. Denne type gruppe kan etableres ad hoc, såfremt en enkelt krænker har krænket en række forskellige børn og unge
6	<p>Metodevalg: Beskriv hvilke metoder der som udgangspunkt vil blive anvendt i gruppebehandlingen og begrund valget af metoder. Se afsnit 7 "Kriterier for fordeling af støtte" i vejledningen.</p> <p>Generelt indholdsmæssigt fokus Idet der blot tilbydes 8 / 12 sessioners gruppebehandling, vil samtalerne indholdsmæssigt fokusere på at kvalificere deltagernes evne til at håndtere og bearbejde konkrete aktuelle vanskeligheder afledt af de seksuelle traumer. Det overordnede terapeutiske formål vil derfor være genetablering af personlig tryghed og styrkelse af deltagernes selvværd.</p> <p>Tematisk kunne der blandt andet arbejdes med: Forholdet til kammerater/venner, forholdet til forældre, skyld/skam, sex og seksualitet, afklaring af evt. ambivalens i relation til krænker m.m.</p> <p>Fokuseringen på nutidige og evt. fremtidige vanskeligheder vil formentlig give umiddelbar mening for deltagerne, som typisk er optaget af konkrete dagligdags vanskeligheder, ligesom risikoen for retraumatisering</p>

af den enkelte deltager reduceres.

Centrale metoder/teorier: Sct. Stefans Rådgivningscenter (6-13 årige)

En stor del af det metodiske fokus vil tage udgangspunkt i *narrative* ideer (White, Epston & Carey) om udvikling gennem bevidning og styrkelse af deltagerne positive og livgivende selvfortællinger (narrativer). Den narrative bevidningsproces er en velbeskrevet og anerkendt metode, som fokuserer på at skabe solidaritet og støtte mellem deltagerne gennem fokusering på – og afdækning af deltagerne ressourcer og positive intentioner, drømme og værdier. Herigennem forventes en høj grad af normalisering og reducere af den enkelte deltagers oplevelse af skyld, skam og håbløshed.

Derudover vil behandlingen også inddrage *psykoedukative* elementer (Ronen & Rosenbaum), hvor typiske symptomer og reaktioner på seksuelle overgreb diskuteres (eksempelvis PTSD lignende symptomer). De psykoedukative interventioner forventes ligeledes at reducere deltagerne oplevelse af skamfuldhed og anderledeshed, samt udvikle deltagerne sociale kompetencer i relation til selvberoligelse, problemhåndtering og konfliktløsning. Implicit vil behandlerteamet desuden trække på relevante *udviklingspsykologiske teorier* (Bowlby & Stern), når den enkelte deltagers behov og forudsætninger løbende vurderes.

I arbejdet med de mindste børn (6-8 år) vil disse primære omsorgspersoner (forældre/primærpædagoger) ligeledes deltage aktivt i gruppebehandlingen. Dette anses som nødvendigt, dels på grund af børnenes begrænsede evne til at reflektere og verbalisere følelser og tanker, og dels for at ansvarliggøre centrale voksne i barnets netværk.

Tematisk og metodisk vil der blive arbejdet ud fra samme overordnede ideer – dog vil variationen af gruppekonstellationerne være større blandt de mindste børn. Gruppens deltagere vil eksempelvis kunne deles op i forældregruppe og børnegruppe, ligesom enkelte familier med særlige fælles udfordringer kan arbejde sammen. Rent metodisk vil denne gruppe i højere grad arbejde ud fra konkrete øvelser, idet børnenes evne til at indgå relevant i længere samtalesekvenser vil være begrænset.

Centrale metoder/teorier: Ungdomsklinikken (14-18 årige)

Den centrale metode bygger på strukturering af terapien, således at den enkelte deltager på skift er i terapeutisk samtale med behandlerteamet, mens den øvrige gruppe lytter. I processen vil det enkelte gruppemedlem forholde sig til relationen mellem sin egen fortælling, det fortalte og den fortællende. Gruppen inddrages i forhold til den enkeltes fortælling ud fra den *narrative terapies idé om bevidning* (White, Epston m.fl.) Hensigten med denne metode er at etablere et trygt forum, hvor de unge kan lære at indgå i en struktureret og udviklende relation. Desuden er hensigten at reducere den enkelte deltagers oplevelse af skyld, skam og marginalisering. Der vil arbejdes med overgrebets betydning for de unges seksualitet og med den betydning, som udviklingen af seksualiteten har for forståelsen af det seksuelle overgreb (Zeuthen). Der vil arbejdes hen imod, at de unge kan udvikle en velfungerende personlig seksualitet.

Der arbejdes endvidere ud fra mere generel teori om gruppebehandling (Rutan & Stone, Larsson) samt eksistentielle ideer om gruppeterapi (Yalom).

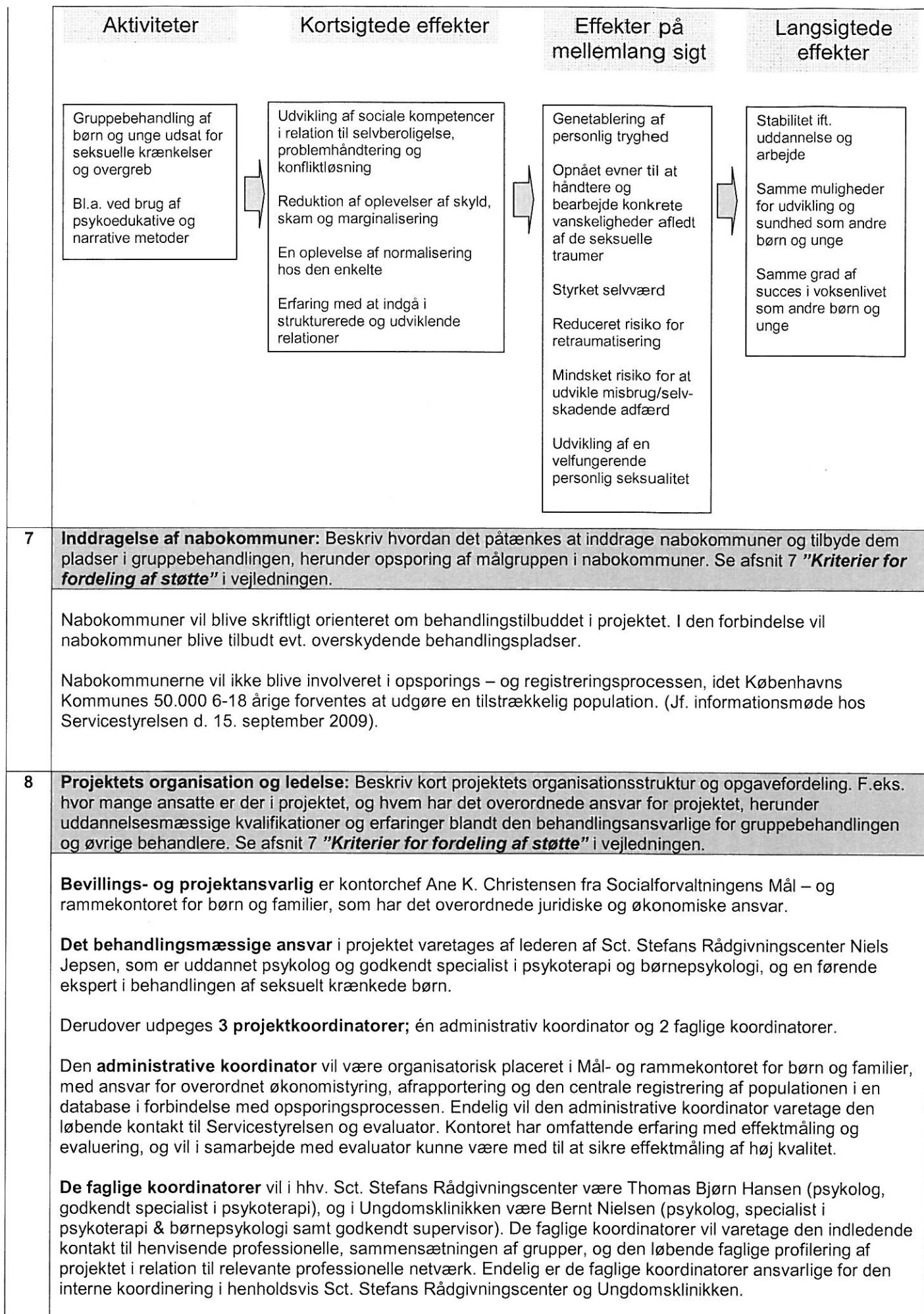
Endelig inddrages *psykoedukative* elementer, hvor deltagerne undervises i typiske reaktionsmåder og problemløsningsstrategier ved seksuelle krænkelse, dette med henblik på at skabe en øget normalisering af den enkelte deltagers situation samt med henblik på at øge den enkelte deltagers evne til at håndtere den aktuelle situations udfordringer.

Struktur

De enkelte sessioner vil følge en overordnet fælles struktur: Sessionerne begynder med en *runde*, hvor de enkelte deltagere på skift interviewes vedr. deres aktuelle situation. Dette for at kunne tilpasse behandlingens indhold til deltagerne behov og motivation samt for at kunne identificere fælles udfordringer i gruppen. Dernæst arbejdes med udvalgte temaer både gennem *samtale* og gennem *praktiske øvelser* (tegninger, collager, rollespil m.m.). Afslutningsvis laves en *narrativ bevidning*, hvor den enkelte deltager kort interviewes om sessionens betydning for vedkommende.

Forslag til forandringsteori

Opsummerende kan man opstille følgende forandringsteori for projektet:

	<p>Antallet af involverede behandlere vil afhænge af populationens sammensætning og størrelse. Det forventes at 4-6 behandlere fra Sct. Stefans Rådgivningscenter og 2 behandlere fra Ungdomsklinikken vil deltage.</p> <p>Alle er behandlere har stor erfaring med målgruppen, og er uddannede psykologer og autoriserede af Dansk Psykolog Forening. Flertallet vil endvidere være godkendte specialister i psykoterapi eller børnepsykologi.</p> <p>For yderligere uddybning af behandlingskvalifikationer, kan CV eftersendes for den enkelte behandler.</p> <p>Det påtænkes, at de involverede behandlere modtager fælles supervision. Dette vil ske med henblik på at skabe et fagligt fællesskab om gruppebehandlingen og styrke den fælles læring og inspiration.</p>
9	<p>Køn: Se afsnit 8 "Køn skal tænkes ind i projekterne" i vejledningen.</p> <p>Projektet er målrettet (sæt kryds):</p> <p>☐ Piger</p> <p>☐ Drengene</p> <p>☒ Både piger og drenge</p> <p>Hvordan er køn tænkt ind i projektet?: Begge køn kan deltage i projektet. I overvejende grad vil gruppebehandlingen bestå af "samme køns" grupper, idet det er en generel behandlingserfaring, at seksualitet og traumatisk seksualitet manifesterer sig forskelligt hos kønnene, hvorfor den optimale spejling vedr. (traumatisk) seksualitet bedst opnås i "samme køns" grupper.</p> <p>I grupper for de yngste børn, er forældrenes forholdemåde og involvering central, ligesom denne aldersgruppe normalt ikke er seksuelt aktive. I denne gruppe vil kønnene i højere grad kunne blandes uden at kompromittere enkelte deltagers mulighed for spejling.</p> <p>Det tilstræbes, at behandlernes køn matcher de enkelte gruppers kønssammensætning.</p>
10	<p>Videreførelse af projektets aktiviteter efter tilskudsperiodens udløb: Beskriv kort hvordan projektets aktiviteter tænkes videreført i jeres kommune efter tilskudsperiodens udløb.</p> <p>Alle funktioner i projektet varetages af personale i allerede etablerede behandlingsmæssige, administrative og myndighedsudøvende enheder. Erfaringerne og læring fra projektet vil således kunne implementeres umiddelbart i den normale drift, både løbende og ved projektets ophør. Såfremt effekterne af behandlingen er gode, vil Socialforvaltningen arbejde for, at gruppebehandling for seksuelt overgrebne børn blive etableret som et permanent tilbud i de to deltagende behandlingsinstitutioner.</p> <p>Centralt for projektorganiseringen er endvidere, at den løbende kontakt mellem behandlingenhederne samt mellem behandlingenheder, administrative og myndighedsudøvende enheder er båret af både skriftlig information og dialog. Dialogen skaber fælles projektansvar og medejerskab, hvilket styrker den efterfølgende implementering af gruppebehandling og eventuelt fortsatte registrering. Desuden vil det øge børnefamilieteamenes viden og opmærksomhed ift. seksuelt overgrebne børn.</p> <p>I løbet af projektperioden vil der blive arrangeret 1-2 temadage for interesserede kollegaer, fagfolk, politikere m.fl., hvor projektets resultater formidles og diskuteres. Derudover planlægges det at nedsætte en følgegruppe, hvor strategisk udvalgte fagfolk, administratorer og politikere inviteres til løbende information om projektet.</p> <p>Projektet vil indgå som en naturlig del af Københavns Kommunes løbende arbejde med effektmåling. Ligeledes er projektet i naturlig forlængelse af Sct. Stefans Rådgivningscenters deltagelse i en ekspertgruppe under SISO, der er nedsat for at optimere det opsøgende og opsporende arbejde i relation til seksuelt overgrebne børn og unge.</p>
11	<p>Tidsplan: Lav en tidsplan over gennemførelsen af projektet.</p> <p>November 2009 – januar 2010 Opsporing og afdækning af den samlede population – herunder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Udarbejdelse af skriftligt materiale til sagsbehandlere

- Informations- og dialogmøder med henvisende professionelle
- Oprettelse af en central database til fælles registrering

November 2009 – februar 2010

Planlægning af første gruppeforløb – herunder:

- Udvælgelse og visitation af børn og unge til gruppebehandling
- Udvælgelse af behandlerteams
- Udvælgelse af ekstern supervisor

Februar 2010 – november 2012

Driftsfase – herunder:

- Afvikling af 4-6 gruppeforløb årligt
- Fælles supervision
- Udveksling af erfaringer med andre projekter
- Løbende justering af behandlingsindsatsen med udgangspunkt i den løbende effektmåling
- Løbende registrering af populationen
- Deltagelse i videndelingsnetværk

Oktober 2012 – december 2012

Afslutningsfase – herunder:

- Afsluttende evaluering
- Afholdelse af afsluttende temadag
- Beslutning vedr. videre implementering

12 **Budget:** Udfyld nedenstående oplysninger og budgetskema. Se afsnit 9 "**Tilskudsberettigede udgifter**", afsnit 10 "**Der kan søges tilskud til**" og afsnit 12.2 "**Budget**" under "**Praktiske oplysninger**" i vejledningen.

Projektets titel: Projekt Lysning – gruppebehandling af seksuelt overgrebne børn og unge

Ansøgers identifikation, CVR-nummer: 64942212 **eller CPR-nummer:**

Ansøgers navn: Københavns Kommunes Socialforvaltning

Adresse: Bernstorffsvej 17, 1592 København V

Telefonnr.: 33173317

Kommuner og regioner kan **ikke** få tilskud til dækning af moms, da de får momsen refunderet af momsudligningsordningen, derfor skal alle udgifter i budgettet være ekskl. moms.

Budgetskema

Udgift	2009	2010	2011	2012	Budget i alt kr.
Løn til leder/koordinator note 1	60.000	465.000	465.000	435.000	1.425.000
Løn til øvrige ansatte note 2	0	738.000	738.000	738.000	2.214.000
Udgifter til opsporing	80.000	50.000	30.000	30.000	190.000
Udgifter til transport		20.000	20.000	20.000	60.000
Udgifter til administration	30.000	30.000	30.000	30.000	120.000
Udgifter til materiale- anskaffelser (max 30.000)	0	10.000	10.000	10.000	30.000
Lovpligtige forsikringer, herunder arbejdsskade- forsikringer	0	0	0	0	0
Revisionsudgifter	10.000	10.000	10.000	10.000	40.000
Andre definerede udgifter	0	72.000	72.000	72.000	216.000

(specificeret i en note*)					
I ALT	180.000	1.395.000	1.375.000	1.345.000	4.295.000

Note 1: Dækker udgiften til de faglige koordinører. Udgiften til den administrative koordinator dækkes under punkterne: "Udgifter til opsporing" og "Administration".

Note 2: Dækker udgifter til visitation.

* Andre definerede udgifter: Supervision